Ministerstvo dopravy

Metodická příručka
Reklamní zařízení a zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

2016

Podle právního stavu ke dni 1. 1. 2016

Obsah

1 Na úvod 3
2 Základní pojmy 4
3 Reklamní zařízení 6
3.1 Poutače obcí a krajů 6
4 Podmínky pro zřízení a provozování reklamních zařízení podle zákona o pozemních komunikacích 9
4.1 Reklamní zařízení a zvláštní užívání pozemní komunikace 9
4.2 Reklamní zařízení a silniční ochranné pásmo 10
4.3 Přehled povolení ke zřízení a provozování reklamního zařízení podle zákona o pozemních komunikacích 11
5 Souvisle zastavěné území obce vs. zastavěné území 12
6 Silniční ochranné pásmo a souvisle zastavěné území obce 13
6.1 Obtékání ochranného pásma kolem souvisle zastavěného území obce 13
6.2 Pět a více budov odlišných vlastníků 13
6.3 Zvětšené půdorysy budov 14
6.4 Spojnice tvořené rohy zvětšeného půdorysu 14
6.5 Souvisle zastavěné území obce napříč pozemní komunikací 15
6.6 Rozmístění budov v řadě vedle sebe 16
7 Postup silničního správního úřadu po zjištění reklamního zařízení zřízeného nebo provozovaného bez příslušného povolení nebo v rozporu s ním 17
8 Použité právní předpisy a jejich zkratky 18

Upozornění k právnímu stavu

Metodická příručka je vypracovaná podle zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění změn provedených zákony č. 281/1997 Sb., č. 259/1998 Sb., č. 146/1999 Sb., č. 102/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., 102/2000 Sb. (část), č. 489/2001 Sb., č. 259/2002 Sb., č. 256/2002 Sb., 320/2002 Sb., č. 358/2003 Sb., č. 186/2004 Sb., č. 186/2004 Sb. (část), č. 80/2006 Sb. (část), č. 342/2006 Sb., č. 311/2006 Sb., č. 80/2006 Sb., 186/2006 Sb., č. 97/2009 Sb., č. 347/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 152/2011 Sb., č. 288/2011 Sb., č. 329/2011 Sb., 341/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 119/2012 Sb., č. 196/2012 Sb. (část), č. 196/2012 Sb., č. 18/2012 Sb., č. 64/2014 Sb., a č. 268/2015 Sb. (část), tzn. ve znění účinném ke dni 31. 12. 2015.

1 Na úvod

Silniční ochranná pásma jsou podle § 30 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích určena k ochraně dálnice, silnice a místní komunikace I. nebo II. třídy a provozu na nich, přičemž tomuto účelu slouží pouze mimo souvisle zastavěná území obcí. Kromě rozhodování podle § 32 zákona o pozemních komunikacích (provádění staveb v ochranných pásmech pozemních komunikací) je správné určení rozsahu ochranného pásma důležité také při povolování a posuzování reklamních zařízení umisťovaných v blízkosti pozemních komunikací.

V souvislosti s novelou zákona o pozemních komunikacích, která byla s účinností k 1. 9. 2012 provedena zákonem č. 196/2012 Sb., došlo mimo jiné k zásadním změnám v oblasti regulace reklamních zařízení zřizovaných a provozovaných podél pozemních komunikací. S ohledem na zavedení praktického zákazu povolování reklamních zařízení v ochranných pásmech dálnic a silnic I. třídy se opět navyšuje tlak na správné posouzení skutečnosti, zda jsou u již existujících reklamních zařízení nebo lokalit, kde teprve mají být reklamní zařízení umístěna, splněny podmínky souvisle zastavěného území obce podle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, které vedle tzv. označení provozoven představuje jedinou možnost, jak reklamní zařízení v blízkosti těchto kategorií pozemních komunikací umístit.

Cílem této metodiky je poskytnout právní názor Odboru pozemních komunikací Ministerstva dopravy, jako ústředního správního úřadu ve věcech pozemních komunikací silničním správním úřadům, které vykonávají působnost ve věcech reklamních zařízení v smyslu zákona o pozemních komunikacích. Tento právní názor je poskytován ve formě metodické příručky komentující platnou právní úpravu týkající se zřízení a provozování reklamních zařízení v ochranných pásmech dálnic, silnic a místních komunikací I. a II. třídy. Příručka je zaměřena primárně na výklad § 30 zákona o pozemních komunikacích, může však být dále dobře využitelná i pro případy povolování staveb a terénních úprav podle § 32 zákona o pozemních komunikacích, které rovněž závisí na správném posouzení rozsahu silničního ochranného pásma. Metodika nepokrývá procesní otázky spojené s řízením podle § 31 zákona o pozemních komunikacích.

Mgr. Ján Skovajsa
zástupce ředitele odboru pozemních komunikací
Ministerstvo dopravy ČR

2 Základní pojmy

- Reklamní zařízení
    - Reklamním zařízením je ve smyslu zákona o pozemních komunikacích jakékoliv zařízení pro písemnou, obrazovou, světelnou nebo jiným způsobem prováděnou reklamu nebo propagaci (§ 25 odst. 6 písm. c) zákona o pozemních komunikacích).
- Pozemní komunikace
    - Pozemní komunikace je dopravní cesta určená k užití silničními a jinými vozidly a chodci, včetně pevných zařízení nutných pro zajištění tohoto užití a jeho bezpečnosti. Pozemní komunikace se dělí na dálnice, silnice, místní komunikace, účelové komunikace. Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát. Vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí, a vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí. Vlastníkem účelových komunikací je právnická nebo fyzická osoba.
- Silniční ochranné pásmo
    - Silniční ochranná pásma slouží k ochraně dálnice, silnice a místní komunikace I. nebo II. třídy a provozu na nich mimo souvisle zastavěné území obcí.
    - Pro účely zákona o pozemních komunikacích se za silniční ochranné pásmo považuje prostor ohraničený svislými plochami vedenými do výšky 50 m a ve vzdálenosti
        - 100 m od osy přilehlého jízdního pásu dálnice anebo od osy větve její křižovatky s jinou pozemní komunikací; pokud by takto určené pásmo nezahrnovalo celou plochu odpočívky, tvoří hranici pásma hranice silničního pozemku,
        - 50 m od osy vozovky nebo přilehlého jízdního pásu silnice I. třídy nebo místní komunikace I. třídy,
        - 15 m od osy vozovky nebo od osy přilehlého jízdního pásu silnice II. třídy nebo III. třídy a místní komunikace II. třídy.
    - Rozhodným okamžikem, kdy silniční ochranné pásmo u nově budované nebo rekonstruované dálnice, silnice nebo místní komunikace I. a II. třídy vzniká, je právní moc rozhodnutí o umístění stavby takové pozemní komunikace.
- Souvisle zastavěné území obce
    - Pro účely určení silničního ochranného pásma podle zákona o pozemních komunikacích se jím rozumí území, které splňuje podmínky uvedené v § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích.
- Zastavěné území
    - Zastavěné území, neboli také intravilán, je pojem, který používá stavební zákon.
    - Zastavěným územím je územní vymezené územním plánem nebo postupem podle tohoto zákona. Nemá-li obec takto vymezené zastavěné území, je zastavěným územím zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí (§ 2 odst. 1 písm. d) stavebný zákon).

- Budova
    - Zákon o pozemních komunikacích definici budovy neobsahuje, Ministerstvo dopravy považuje za pomocné interpretační vodítko definici budovy obsažené v § 2 písm. l) katastrálního zákona, dle které se za budovu považuje nadzemní stavba, která je spojená se zemí pevným základem, prostorově soustředěna a navenek převážně uzavřena obvodovými stěnami a střešní konstrukcí,
    - Ve smyslu § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích lze pro konstrukci souvisle zastavěného území obce využít jen budovu, které již bylo přiděleno číslo popisné nebo evidenční ve smyslu obecního zřízení a která je evidována v katastru nemovitostí.

- Silniční správní úřad
    - Státní správu ve věcech pozemních komunikací vykonávají silniční správní úřady, kterými jsou podle § 40 a násl. zákona o pozemních komunikacích Ministerstvo dopravy, krajské úřady, úřady obcí s rozšířenou působností, a obecní úřady.
    - Ve věcech reklamních zařízení (zvláštní užívání a ochranná pásma) je výkon silničního správního úřadu svěřen:
        - Ministerstvu dopravy pro dálnice,
        - krajským úřadům pro silnice I. třídy,
        - obecním úřadům obcí s rozšířenou působností pro silnice II. a III. třídy,
        - obecním úřadům v přenesené působnosti pro místní komunikace.
    - Působnost ve věcech přestupků a správních deliktů je však upravena jinak. Ministerstvo dopravy projednává pouze správní delikty poskytovatelů služeb inteligentního dopravního systému podle § 42b odst. 5 zákona o pozemních komunikacích. K rajské úřady přestupky a správní delikty podle zákona o pozemních komunikacích neprojednávají. Projednávání přestupků a správních deliktů ve věcech reklamních zařízení, jako i dalších přestupků a správních deliktů podle zákona o pozemních komunikacích, je svěřeno obecním úřadům obce s rozšířenou působností.

- Zvláštní užívání pozemní komunikace
    - Pozemní komunikace smí užívat každý bezplatně obvyklým způsobem a k účelům, ke kterým jsou určeny. Užívání dálnic, silnic a místních komunikací jiným než obvyklým způsobem nebo k jiným účelům, než pro které jsou určeny, je tzv. zvláštním užíváním pozemních komunikací (§ 25 zákona o pozemních komunikacích). Zákon o pozemních komunikacích stanovuje, jaké zvláštní užívání pozemních komunikací je možné.
    - Patří sem například užití pozemní komunikace pro přepravu zvlášť těžkých nebo rozměrných předmětů, pro zřizování vyhrazeného parkování, pro zřizování a provoz stánků, pojízdných či přenosných prodejních a jiných podobných zařízení, pro pořádání sportovních, kulturních, náboženských, zábavních a podobných akcí nebo také pro zřizování a provozování reklamních zařízení.

3 Reklamní zařízení

Reklamním zařízením je ve smyslu zákona o pozemních komunikacích jakékoliv zařízení pro písemnou, obrazovou, světelnou nebo jiným způsobem prováděnou reklamu nebo propagaci (§ 25 odst. 6 písm. c) zákona o pozemních komunikacích)

Definici reklamy obsahuje zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy (dále jen „zákon o reklamě“), v § 1 odst. 2. Reklamou se rozumí oznámení, předvedení či jiná prezentace šířená zejména komunikačními médii, mající za cíl podporu podnikatelské činnosti, zejména podporu spotřeby nebo prodeje zboží, výstavby, pronájmu nebo prodeje nemovitostí, prodeje nebo využití práv nebo závazků, podporu poskytování služeb, propagaci ochranné známky.

Propagace je ovšem pojem širší. Obecně se tím rozumí uvádění ve známost, rozšiřování či rozmnožování informací, údajů, myšlenek, názorů apod. V kontextu reklamních zařízení podle zákona o pozemních komunikacích to je zejména šíření informací veřejnosti, které nesleduje dosažení zisku, ale kupříkladu podporu i jiné než podnikatelské činnosti, např. kulturní, zábavné, politické, vzdělávací apod. povahy, nebo subjekt, služby, události apod. Do této kategorie spadají jakékoliv formy vítání nebo loučení s účastníky provozu na pozemní komunikaci na území obce a kraje, sdělení o určité charakteristice obce či kraje a podobně (viz dále). Rovněž lze pod pojem propagace zahrnout propagaci volebních stran a hnutí na reklamních zařízeních provozovaných reklamními agenturami. Ačkoli z hlediska reklamní agentury je cílem provozování reklamního zařízení dosažení zisku, činnost politické strany je výkonem politického práva, nikoli podnikáním.

Reklamní zařízení mohou existovat v různých provedeních, a to od plachet po objemné konstrukce skládající se z pylonů a několika rozměrných obrazovek. Součástí reklamního zařízení je vše, co slouží k plnění jeho funkce, tj. reklamě nebo propagaci. Za součást reklamního zařízení považuje Ministerstvo dopravy také pylony, na nichž jsou uchyceny obrazovky promítající reklamu, konstrukce a stojany, držáky na uchycení plachet atd. V některých případech není určení, zda se jedná o reklamní zařízení, resp. jeho součást, jednoznačné. Posouzení, zda tomu tak je nebo není, je nutné provést s ohledem na okolnosti a skutkový stav jednotlivých případů. Například v případě plachty natažené na balíku slámy nacházejícím se na poli v ochranném pásmu komunikace bude nesporně plachta a materiál sloužící k jejímu uchycení reklamním zařízením. Samotný balík slámy již patrně součástí reklamního zařízení nebude, neboť se běžně nachází na zemědělsky obdělávané půdě. V praxi bývají často jako nosiče reklamních ploch využívány vlečky nebo návěsy. V těchto případech může být za součást reklamního zařízení považována i samotná vlečka, bude-li z jejího umístění, stavu, úprav a podobně možné dovodit, že jejím převažujícím účelem je plnit funkci stojanu pro reklamní plochu.

3.1 Poutače obcí a krajů

Podle § 25 odst. 6 písm. c) bod 1 zákona o pozemních komunikacích se reklamním zařízením nerozumí jen zařízení pro písemnou, obrazovou, světelnou nebo jiným způsobem prováděnou reklamu, ale také zařízení pro propagaci. Jak bylo uvedeno výše, lze za propagaci považovat rozličná sdělení územních samosprávních celků na poutačích obvykle umísťovaných na nebo v blízkosti pozemních komunikacích na okraji zastavěného území obcí (vítání a loučení se s návštěvníky obce nebo kraje, případně sdělení o místní kulturní, turistické či jiné zajímavosti) (dále jen „poutače obcí a krajů“).

Poutače obcí a krajů, mezi nimiž se nevyskytují jen jednoduché tabule s textem, ale také rozličné konstrukce s fotografiemi nebo sochy apod., jsou také reklamním zařízením, byť neslouží k reklamě ve smyslu zákona o reklamě. Propagují totiž určitý územní samosprávní celek a plní tak účel vymezený v § 25 odst. 6 písm. c) zákona o pozemních komunikacích.

Ministerstvo dopravy nepovažuje účel poutačů obcí a krajů za reklamu pro podnikání územních samosprávních celků. Obce a kraje mohou vykonávat podnikatelskou činnost. Jistě však nejsou subjekty, které jsou primárně povolány k výkonu podnikatelské činnosti, ačkoli tato možnost není právní úpravou vyloučena. Mohou tak podnikat ve smyslu § 420 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (samostatně na vlastní účet a odpovědnost vykonávat výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku). V případě, že by reklamní zařízení prezentovalo podnikatelskou činnost obce nebo kraje, jednalo by se o reklamu ve smyslu její definice v zákoně o reklamě. Poutače obcí a krajů však podnikatelskou činnost obce a kraje neprezentují.

Kromě toho je působení poutačů obcí a krajů na účastníky silničního provozu stejné jako u jiných reklamních zařízení, která obsahují reklamu pro zboží nebo služby a mají proto z hlediska bezpečnosti a plynulosti silničního provozu srovnatelný účinek. Primárním cílem poutačů obcí a krajů je taktéž zaujmout pozornost uživatelů pozemní komunikace. Odpoutávání pozornosti účastníků silničního provozu je z hlediska bezpečnosti silničního provozu krajně nežádoucí, a to zejména v prostoru mimo obec, pro který obecně platí nejvyšší dovolená rychlost 90 km/h, resp. 130 km/h na dálnicích. Odpoutání pozornosti řidiče vozidla při těchto rychlostech i na krátký okamžik může ovlivnit vznik nebezpečné situace, dopravní nehody a jejich případných následků.

Vedle působení na pozornost řidiče představují reklamní zařízení hrozbu také v případě střetu vozidla s ním. Konstrukce, z nichž se poutače skládají, mohou tvořit v případě dopravní nehody pevnou překážku, která opět významně ovlivní závažnost následků dopravní nehody.

Pro úplnost lze dodat, že Ministerstvo dopravy nepovažuje za reklamní zařízení označení obce či kraje příslušnou informativní dopravní značkou ve smyslu § 63 odst. 1 písm. e) zákona o silničním provozu, a příslušných ustanovení vyhlášky č. 294/2015 Sb. Dopravní značka č. IZ 4a "Obec" označuje začátek obce a informuje o jejím názvu, dopravní značka IS 14 „Hranice územního celku“ označuje hranici příslušného katastrálního území územního celku. Nejedná se o zařízení za účelem reklamy či propagace. Totéž lze uvést o dopravní značce č. IZ 4b „Konec obce“ a označení ulic a budov ve smyslu § 27 a násl. obecního zřízení a jiných veřejných prostranství příslušnými dopravními značkami č. IS 22a až č. IS 22f vyhlášky č. 294/2015 Sb. Popsané označení splňuje informační a orientační funkci a jejich použití upravuje zákon.

Poutače obcí a krajů a dálnice a silnice I. třídy

Reklamní zařízení lze podle zákona o pozemních komunikacích zřizovat a provozovat v určitých případech pouze s povolením silničního správního úřadu. Zákon o pozemních komunikacích také upravuje, kdy nelze na pozemních komunikacích nebo v jejich blízkosti reklamní zařízení zřídit a provozovat. Zákon o pozemních komunikacích odlišuje tyto druhy povolení zřízení a provozování reklamního zařízení:

- Povolení zvláštního užívání dálnice, silnice, místní komunikace a silničního pomocného pozemku ke zřízení a provozování reklamního zařízení podle § 25 zákona o pozemních komunikacích
- Povolení ke zřízení a provozování reklamního zařízení v silničním ochranném pásmu podle § 31 zákona o pozemních komunikacích

Při vydávání obou těchto povolení jsou zákonem stanoveny specifické podmínky, pokud je dotčenou pozemní komunikací dálnice nebo silnice I. třídy. Podle § 25 odst. 7 a podle § 31 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích lze příslušné povolení pro zřízení a provozování reklamního zařízení vydat pouze pokud bude reklamní zařízení sloužit k označení provozovny nacházející se v určité zákonem stanovené vzdálenosti od reklamního zařízení.

Z výše uvedených závěrů k otázce, zda jsou poutače obcí a krajů reklamním zařízením ve smyslu zákona o pozemních komunikacích je proto potřebné učinit ještě jeden závěr.

Poutače obcí a krajů, které slouží k jejich propagaci, nikoli však k reklamě pro podnikatelskou činnost obce či kraje uskutečňovanou v provozovně, nelze považovat za označení provozovny [provozovnou se podle § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) rozumí prostor, v němž je živnost provozována. Za provozovnu se považuje i automat nebo obdobné zařízení sloužící k prodeji zboží nebo poskytování služeb a mobilní provozovna]. Poutače obcí a krajů tudíž není proto možné na dálnici, silnici I. třídy či jejich silničním pomocném pozemku nebo v jejich silničním ochranném pásmu vůbec zřídit a provozovat.

Doporučení pro obce a kraje k vlastní propagaci v souladu se zákonem o pozemních komunikacích

Propagace obcí a krajů v silničním ochranném pásmu silnic I. třídy a dálnic je podle názoru Ministerstva dopravy proveditelná v mezích zákona o pozemních komunikacích, aniž by došlo k zbytečnému ohrožování bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích.

Propagaci obcí a krajů v mezích zákona je možné provést prostřednictvím místní úpravy provozu za použití informativní dopravní značky směrové. Konkrétně lze použít dopravní značku č. IS 23 „Kulturní nebo turistický cíl – návěst“, dopravní značku č. IS 24a „Kulturní nebo turistický cíl“ a dopravní značku č. IS 24c „Komunální cíl“.

Druhou možností, jak lze propagaci obcí a krajů uskutečnit prostřednictvím zmiňovaných poutačů obcí a krajů, aniž by bylo potřebné povolení silničního správní, je jejich zřízení v souvisle zastavěném území obce. Souvisle zastavěné území obce je podle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích území, na kterém je postaveno pět a více budov odlišných vlastníků, kterým bylo přiděleno popisné nebo evidenční číslo a které jsou evidovány v katastru nemovitostí, přičemž mezi jednotlivými budovami, jejichž půdorys se pro tyto účely zvětší po celém obvodu o 5 m, nebude spojnice delší než 75 m.

Pokud nebude obec nebo kraj striktně trvat na své propagaci mimo území se zástavbou, může využít poutač v jakémkoliv provedení. Tímto však není dotčena možnost omezení plynoucích z jiných zvláštních předpisů, např. ze stavebního zákona. Omezením by mohl být i zákon o pozemních komunikacích, pokud by se poutač obce či kraje nacházel na pozemní komunikaci či její součásti. V takovém případě by bylo jeho provozování možné jen s povolením silničního správního úřadu k zvláštnímu užívání pozemní komunikace.

4 Podmínky pro zřízení a provozování reklamních zařízení podle zákona o pozemních komunikacích

Zřízení a provozování reklamního zařízení je podle zákona o pozemních komunikacích možné na dálnici, silnici a místní komunikaci a silničním pomocném pozemku (jako tzv. zvláštní užívání pozemní komunikace podle § 25) nebo v silničním ochranném pásmu dálnice, silnice a místní komunikace (§ 31) pouze na základě povolení silničního správního úřadu.

V ostatních případech, tj. pokud se nejedná o zvláštní užívání dálnice, silnice a místní komunikace či silničního pomocného pozemku anebo reklamní zařízení je umísťováno či provozováno mimo silniční ochranné pásmo dálnice, silnice a místní komunikace, není povolení silničního správního úřadu potřebné. Jinými slovy lze reklamní zařízení zřídit a provozovat bez povolení silničního správního úřadu pouze mimo pozemní komunikaci nebo v souvisle zastavěném území obce.

Ne vždy je ovšem území, které je *zastavěným územím* (pro zjednodušení intravilánem obce), současně *souvisle zastavěným územím obce* (viz kapitola 5). Tyto pojmy je potřebné důsledně odlišovat, neboť jsou určující pro posouzení toho, zda umístění reklamního zařízení vůbec podléhá či nepodléhá příslušnému povolení silničního správního úřadu, i když se dotčená lokalita nachází v intravilánu obce. Silniční pomocný pozemek a silniční ochranné pásmo se totiž mohou vyskytovat rovněž v místě, které sice bude v intravilánu obce, ale nebude souvisle zastavěným územím obce podle § 30 zákona o pozemních komunikacích. Platí to také opačně. Území, které není v intravilánu obce, může splnit podmínky souvisle zastavěného území obce. S intravilánem obce nicméně souvisí odlišné vymezení tělesa dálnice a silnice v tzv. průjezdním úseku a mimo něj (§ 11 zákona o pozemních komunikacích), které má význam z hlediska rozhodování o zvláštním užívání pozemní komunikace. Nelze tedy bez dalšího mluvit pouze o reklamních zařízeních v intravilánu, a pominout zásadní skutečnosti, které určují, zda vůbec umístění a provozování reklamního zařízení podléhá povolení silničního úřadu.

Jak již bylo řečeno, umístění a provozování reklamního zařízení podléhá povolení, když se má uskutečnit na pozemní komunikaci vybrané kategorie nebo na silničním pomocném pozemku nebo v silničním ochranném pásmu pozemní komunikace vybrané kategorie.

4.1 Reklamní zařízení a zvláštní užívání pozemní komunikace

Zvláštním užíváním dálnice, silnice a místní komunikace nebo silničního pomocného pozemku je jejich užití pro zřizování a provozování reklamního podle § 25 odst. 6 písm. c) bod 1 zákona o pozemních komunikacích. Pokud může zvláštní užívání těchto komunikací ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu, lze povolení udělit pouze se souhlasem Policie, resp. v případě dálnic se souhlasem Ministerstva vnitra. Policie a Ministerstvo vnitra vystupují jako dotčený orgán a uplatňují v řízení závazné stanovisko ve smyslu § 149 správního řádu. Dotčený orgán vystupuje v řízení o zvláštním užívání, pokud může zvláštní užívání pozemní komunikace ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu. Nelze tedy říct obecně říct, ve kterých řízeních podle § 25 zákona o pozemních je jejich stanovisko potřebné, neboť to závisí na okolnostech jednotlivých případů. Tyto okolnosti a potřebu závazného stanoviska dotčeného orgánu posuzuje vždy silniční správní úřad, který je příslušný k žádosti o vydání povolení.

Zvláštní užívání pozemní komunikace lze povolit nejdéle na dobu pěti let, a nebude-li zřízení a provozování reklamního zařízení možné zaměnit s dopravními značkami ani dopravními zařízeními, a nebude-li oslňovat uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak narušovat provoz na pozemní komunikaci, a pokud bude pozemní komunikace v místě, kde je umístěno reklamní zařízení, vybavena na náklad vlastníka reklamního zařízení svodidly nebo jinak zabezpečena proti

možnému střetu vozidel s konstrukcí reklamního zařízení. Jedná-li se o reklamní zařízení na dálnici, silnici I. třídy nebo na jejich silničním pomocném pozemku, lze povolení vydat, pouze pokud bude reklamní zařízení sloužit k označení provozovny nacházející se v souvisle zastavěném území obce podle § 30 odst. 3 ve vzdálenosti do 50 metrů od reklamního zařízení nebo mimo souvisle zastavěné území obce v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti do 200 metrů od reklamního zařízení.

Podmínky stanovené v povolení musí trvat po celou dobu platnosti povolení. Zánik některé z podmínek je povinen vlastník reklamního zařízení oznámit do 30 dnů příslušnému silničnímu správnímu úřadu, který povolení odejme.

4.2 Reklamní zařízení a silniční ochranné pásmo

Zřízení a provozování reklamního zařízení v silničním ochranném pásmu podléhá povolení silničního správního úřadu. Silniční ochranné pásmo nemají všechny pozemní komunikace, nýbrž jen dálnice, silnice a místní komunikace I. a II. třídy. Blíže je silniční ochranné pásmo upraveno v § 30 zákona o pozemních komunikacích. Řízení o vydání povolení je upraveno v § 31 zákona o pozemních komunikacích.

Zřízení a provozování reklamního zařízení lze povolit za zákonem stanovených podmínek a po předchozím souhlasu vlastníka dotčené nemovitosti, na které má být reklamní zařízení zřizováno a provozováno a dotčeného orgánu. Dotčeným orgánem uplatňujícím závazné stanovisko je Ministerstvo vnitra, jde-li o silniční ochranné pásmo dálnice a rychlostní silnice nebo Policie České republiky, jde-li o silniční ochranné pásmo silnice a místní komunikace. Závazné stanovisko dotčeného orgánu je potřebné v tomto druhu řízení vždy.

Povolení lze udělit, pouze pokud jsou splněny následující zákonem stanovené podmínky. Reklamní zařízení nesmí být zaměnitelné s dopravními značkami, světelnými signály, zařízeními pro provozní informace nebo s dopravními zařízeními a nesmí oslňovat uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak narušovat provoz na pozemních komunikacích. Jedná-li se o reklamní zařízení viditelné z pozemní komunikace v silničním ochranném pásmu dálnice a silnice I. třídy, lze jeho zřízení a provozování povolit pouze pokud kromě splnění těchto podmínek slouží-li k označení provozovny, která se nachází v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti do 200 metrů od reklamního zařízení.

Silniční správní úřad může rozhodnout o změně vydaného povolení na základě odůvodněné žádosti držitele povolení.

4.3 Přehled povolení ke zřízení a provozování reklamního zařízení podle zákona o pozemních komunikacích

Typ povolení	**Povolení k zřízení a provozování reklamního zařízení jako zvláštního užívání pozemní komunikace podle § 25 ZPK**	**Povolení k zřízení a provozování reklamního zařízení silničním ochranném pásmu podle § 31 ZPK**
Pozemní komunikace	✓ dálnice ✓ silnice ✓ místní komunikace ✓ jejich silniční pomocný pozemek	✓ dálnice ✓ silnice ✓ místní komunikace I. nebo II. třídy
Potřebné stanovisko/souhlas	✓ souhlas vlastníka dotčené pozemní komunikace a může-li zvláštní užívání ovlivnit bezpečnost nebo plynulost silničního provozu ✓ závazné stanovisko Ministerstva vnitra, jde-li o dálnici ✓ v ostatních případech závazné stanovisko příslušného orgánu Policie České republiky	✓ souhlas vlastníka dotčené nemovitosti, na které má být reklamní zařízení zřizováno a provozováno a vždy ✓ závazné stanovisko Ministerstva vnitra, jde-li o silniční ochranné pásmo dálnice nebo ✓ závazné stanovisko Policie České republiky, jde-li o silniční ochranné pásmo silnice a místní komunikace
Platnost povolení	nejvýše 5 let	nejvýše 5 let
Podmínky pro vydání povolení	✓ reklamní zařízení nebude možné zaměnit s dopravními značkami ani dopravními zařízeními ✓ reklamní zařízení nebude oslňovat uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak narušovat provoz na pozemní komunikaci ✓ pozemní komunikace v místě, kde je umístěno reklamní zařízení, bude vybavena na náklad vlastníka reklamního zařízení svodidly nebo jinak zabezpečena proti možnému střetu vozidel s konstrukcí reklamního zařízení ✓ jedná-li se o reklamní zařízení na dálnici, silnici I. třídy nebo na jejich silničním pomocném pozemku, pouze pokud reklamní zařízení slouží k označení provozovny nacházející se v souvisle zastavěném území obce podle § 30 odst. 3 ve vzdálenosti do 50 metrů od reklamního zařízení nebo mimo souvisle zastavěné území obce v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti do 200 metrů od reklamního zařízení	✓ reklamní zařízení nebude možné zaměnit s dopravními značkami, světelnými signály, zařízeními pro provozní informace nebo s dopravními zařízeními. ✓ reklamní zařízení nebude oslňovat uživatele dotčené pozemní komunikace nebo jinak narušovat provoz na pozemních komunikacích ✓ jedná-li se o reklamní zařízení viditelné z pozemní komunikace v silničním ochranném pásmu dálnice a silnice I. třídy, pouze pokud reklamní zařízení slouží k označení provozovny, která se nachází v silničním ochranném pásmu ve vzdálenosti do 200 metrů od reklamního zařízení
Silniční správní úřad příslušný k vydání povolení	ministerstvo dopravy - dálnice krajský úřad – silnice I. třídy obecní úřad obce s rozšířenou působností – silnice II. a III. třídy obecní úřad – místní komunikace	ministerstvo dopravy - dálnice krajský úřad – silnice I. třídy obecní úřad obce s rozšířenou působností – silnice II. a III. třídy obecní úřad – místní komunikace
Správní poplatek	podle doby platnosti povolení: ✓ 10 dní a méně – 100 Kč ✓ 6 měsíců a méně – 500 Kč ✓ déle než 6 měsíců – 1 000 Kč	

5 Souvisle zastavěné území obce vs. zastavěné území

V § 30 zákona o pozemních komunikacích je pro účely určení silničního ochranného pásma použit pojem *souvisle zastavěné území obce*. Za souvisle zastavěné území obce pro účely silničního ochranného pásma se považuje území, jež splňuje podmínky stanovené v § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích.

V praxi dochází k zaměňování pojmu *souvisle zastavěné území obce* s pojmem *zastavěné území* podle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon"). Územní plán obce stanoví podle § 43 stavebního zákona mj. také *zastavěné území*. Tento pojem se vykládá v kontextu stavebního zákona a k jeho výkladu se použijí základní ustanovení stavebního zákona. Podle § 2 odst. 1 písm. d) stavebního zákona je zastavěným územím území vymezené územním plánem nebo postupem podle tohoto zákona. Nemá-li obec takto vymezené zastavěné území, je zastavěným územím zastavěná část obce vymezená k 1. září 1966 a vyznačená v mapách evidence nemovitostí.

Právní úprava souvisle zastavěného území obce pro účely určení silničního ochranného pásma podle zákona o pozemních komunikacích a právní úprava zastavěného území obce podle stavebního zákona mají odlišný předmět. Zastavěné území podle § 2 odst. 1 písm. d) stavebního zákona a souvisle zastavené území obce podle § 30 zákona o pozemních komunikacích mohou v individuálních případech existovat současně. V jiných případech může dané území splňovat podmínky souvisle zastavěného území obce pro účely určení silničního ochranného pásma ve smyslu § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, aniž by zároveň šlo o místo v zastavěném území podle stavebního zákona a naopak.

Silniční správní úřady musí tedy ve věcech týkajících se reklamních zařízení postupovat podle vymezení pojmu souvisle zastavěné území obce podle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, nikoli podle definice zastavěného území obce podle stavebního zákona. Proto při projednávání žádosti o povolení zřizovat a provozovat reklamní zařízení podle § 31 odst. 1 až odst. 6, odnětí nebo změně tohoto povolení podle § 31 odst. 7 a odst. 8, výzvě k odstranění reklamního zařízení podle § 31 odst. 9 a zajišťování zakrytí a odstranění reklamního zařízení podle § 31 odst. 10 a projednávání příslušných správních deliktů je pro silniční správní úřad rozhodné, zda daná lokalita splňuje nebo nesplňuje podmínky uvedené v § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích.

6 Silniční ochranné pásmo a souvisle zastavěné území obce

Silniční ochranná pásma jsou určena k ochraně mimo souvisle zastavěná území obcí. Tím se dle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích rozumí území, které splňuje tyto podmínky:

- na území je postaveno pět a více budov odlišných vlastníků, kterým bylo přiděleno popisné nebo evidenční číslo a které jsou evidovány v katastru nemovitostí,
- mezi jednotlivými budovami, jejichž půdorys se pro tyto účely zvětší po celém obvodu o 5 m, nebude spojnice delší než 75 m. Spojnice tvoří rohy zvětšeného půdorysu jednotlivých budov (u oblouků se použijí tečny). Spojnice mezi zvětšenými půdorysy budov, spolu se stranami upravených půdorysů budov, tvoří území.

Z výše uvedené definice je patrné, že takové území je v daném místě a čase definované bez ohledu na kategorii pozemní komunikace a jako takové se při posuzování jednotlivých kategorií pozemních komunikací nemění. Z této premisy pak vychází i posouzení dalších detailů při určování rozsahu ochranného pásma pozemní komunikace.

6.1 Obtékání ochranného pásma kolem souvisle zastavěného území obce

Souvisle zastavěné území obce konstruované výše uvedeným způsobem je pak silničním ochranným pásmem volně obtékáno (Obrázek 1). Nedochází tedy k ukončení silničního ochranného pásma v místě, kde se kolmo k ose komunikace dotkne souvisle zastavěného území obce (Obrázek 2). Níže uvedený obrázek názorně ilustruje rozdíl mezi oběma výše uvedenými přístupy:

Obrázek 1

Obrázek 2

půdorys budov dle katastru

zvětšené půdorysy budov s č. p. nebo č. e. a spojnice rohů tvořící souvisle zastavěné území obce

silniční ochranné pásmo

6.2 Pět a více budov odlišných vlastníků

Sporným aspektem vyznačování souvisle zastavěného území obce bývá také podmínka stanovená § 30 odst. 3 písm. a) zákona o pozemních komunikacích. Jde zejména o úvodní část věty první tohoto ustanovení ve znění: *„na území je postaveno pět a více budov odlišných vlastníků“*. Podle názoru

Ministerstva dopravy je tato podmínka splněna, pokud pět dotčených budov vlastní alespoň dva různí vlastníci (fyzické nebo právnické osoby).

Je na místě si také položit otázku, s jakým úmyslem přijal zákonodárce toto ustanovení. Účelem mělo nejspíše být to, aby se zabránilo umělému vytváření souvisle zastavěného území obce jednou osobou. Vlastnictví nemovitostí je však proměnnou skutečností a jako takové nemá vliv na působení reklamních zařízení na provoz na pozemní komunikaci. Jedná se navíc o zákonnou podmínku, která je formulována nejasně a je tedy vhodné ji vykládat co nejméně restriktivně, aby tím nebylo nadměrně omezováno právo vlastníka užívat nemovitost v jeho vlastnictví.

6.3 Zvětšené půdorysy budov

Dalším problematickým aspektem úpravy obsažené v § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích je zvětšený půdorys budov. Stranami zvětšeného půdorysu budov se rozumí úsečky paralelní se stranami původního půdorysu budovy vzdálené od nich o 5 m. Souvisle zastavěné území obce je pak tvořeno stranami zvětšeného půdorysu a spojnicemi mezi rohy zvětšených půdorysů jednotlivých budov.

Podle jednoho z výkladů by vedením 5 m dlouhých úseček vnějším směrem z rohu původního půdorysu z geometrického hlediska mohl kolem rohu původního půdorysu vzniknout čtvrtkruh, neboť celý půdorys se má podle § 30 odst. 3 písm. b) zákona o pozemních komunikacích zvětšit o 5 m. Zákon o pozemních komunikacích ovšem také říká, že spojnice tvoří rohy zvětšených půdorysů. Proto se Ministerstvo dopravy přiklání k názoru, že při zvětšení půdorysu se zachovává původní geometrický tvar půdorysu budovy a roh původního půdorysu se tak promítne jako roh zvětšeného půdorysu v místě styku rovnoběžek vzdálených 5 m od původního půdorysu budovy (Obrázek 3).

Obrázek 3

půdorys budovy dle katastru

zvětšený půdorys budovy

6.4 Spojnice tvořené rohy zvětšeného půdorysu

Podle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích spojnice tvoří rohy zvětšeného půdorysu jednotlivých budov. V případě budov, kterých půdorys představuje mnohoúhelník, se podle názoru Ministerstva dopravy nepočítá se spojnicemi mezi rohy téže budovy, pouze se stranami zvětšeného půdorysu. Spojnice se vedou mezi všemi rohy jednotlivých budov, pokud jejich délka nepřesáhne 75 m (Obrázek 4). Všechny vnější spojnice a strany zvětšeného půdorysu pak určují hranice souvisle zastavěného území obce (Obrázek 5).

Obrázek 4

Obrázek 5

souvisle zastavěné území obce

strana zvětšeného půdorysu / spojnice

spojnice delší než 75m / spojnice mezi rohy zvětšeného půdorysu téže budovy – tyto spojnice nemají na existenci souvisle zastavěného území vliv

6.5 Souvisle zastavěné území obce napříč pozemní komunikací

Ministerstvo dopravy zastává názor, že souvisle zastavěné území obce je jednotné pro všechny kategorie pozemních komunikací a tudíž není možné přisvědčit názoru, že jej lze konstruovat pouze po jedné straně pozemní komunikace. Pro účely identifikace, kde se v dané lokalitě nachází souvisle zastavěné území, je tedy nutné zohlednit i ty spojnice mezi rohy zvětšených půdorysů jednotlivých budov podle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích, které vedou napříč pozemní komunikací, nejsou-li delší než 75 m (Obrázek 6).

Obrázek 6

půdorys budov dle katastru

zvětšené půdorysy budov s č. p. nebo č. e. a spojnice rohů tvořící souvisle zastavěné území obce

6.6 Rozmístění budov v řadě vedle sebe

V minulosti zaujalo Ministerstvo dopravy také stanovisko k dotazu, zda existuje souvisle zastavěné území i tam, kde jsou budovy podle § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích umístěny v řadě a ne všechny pozemky, na nichž se nacházejí, mají společnou hranici s pozemkem, na němž je umístěno reklamní zařízení. Zda mají nebo nemají pozemky, na nichž se nachází pět a víc budov odlišných vlastníků, společnou hranici s pozemkem, na němž má být umístěno reklamní zařízení, není pro silniční správní úřad právně významné. Rovněž není významné uspořádání budov za předpokladu, že jsou splněny všechny podmínky § 30 odst. 3 zákona o pozemních komunikacích (Obrázek 7).

Obrázek 7

půdorys budov dle katastru

zvětšené půdorysy budov s č. p. nebo č. e. a spojnice rohů tvořící souvisle zastavěné území obce

7 Postup silničního správního úřadu po zjištění reklamního zařízení zřízeného nebo provozovaného bez příslušného povolení nebo v rozporu s ním

Silniční správní úřad je po zjištění reklamního zařízení zřízeného a provozovaného bez povolení silničního správního úřadu podle § 25 nebo § 31 zákona o pozemních komunikacích povinen řídit se zákonem stanoveným postupem. Ten mu v § 25 odst. 10 a 11 a § 31 odst. 9 a 10 ukládá následující postup.

- Výzva vlastníku reklamního zařízení
  - Silniční správní úřad je povinen do sedmi dnů ode dne, kdy se dozvěděl o zřízení nebo existenci reklamního zařízení umístěného bez povolení, vyzvat vlastníka reklamního zařízení k jeho odstranění.
  - Vlastník reklamního zařízení je povinen reklamní zařízení neprodleně, nejdéle do pěti pracovních dnů po doručení výzvy příslušného silničního správního úřadu odstranit.
- Zakrytí a odstranění reklamního zařízení
  - Pokud vlastník reklamního zařízení výzvu nesplní, silniční správní úřad je povinen reklamu do patnácti pracovních dnů zakrýt a následně zajistit odstranění a likvidaci reklamního zařízení na náklady vlastníka tohoto zařízení.
    - Odstranění reklamního zařízení a jeho likvidace bude provedeno bez ohledu na skutečnost, zda reklamní zařízení bylo povoleno stavebním úřadem.
- Postup v případě, kdy není vlastník reklamního zařízení známý
  - Nemůže-li silniční správní úřad zjistit vlastníka reklamního zařízení zřizovaného nebo provozovaného bez povolení, zveřejní výzvu k odstranění reklamního zařízení způsobem v místě obvyklým.
  - Po marném uplynutí lhůty deseti dnů ode dne zveřejnění výzvy je povinen reklamu do patnácti pracovních dnů zakrýt a následně zajistit odstranění a likvidaci reklamního zařízení.
  - Náklady na zakrytí a odstranění reklamního zařízení nese
    - vlastník dotčené pozemní komunikace, na které je reklamní zařízení neoprávněně umístěno, pokud bylo reklamní zařízení zřízeno a provozováno bez povolení zvláštního užívání pozemní komunikace podle § 25 zákona o pozemních komunikacích,
    - vlastník dotčené nemovitosti, na které je reklamní zařízení umístěno, pokud bylo reklamní zařízení zřízeno a provozováno bez jeho povolení v silničním ochranném pásmu pozemní komunikace podle § 31 zákona o pozemních komunikacích.
  - Odstranění reklamního zařízení a jeho likvidace bude provedeno bez ohledu na skutečnost, zda reklamní zařízení bylo povoleno stavebním úřadem.

8 Použité právní předpisy a jejich zkratky

Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“)

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon“) (dále jen „stavební zákon“)

Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon) (dále jen „katastrální zákon“)

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) (dále jen „obecní zřízení“)

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) (dále jen „zákon o silničním provozu“)

Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy a o změně a doplnění zákona č. 468/1991 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o reklamě“)

Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) (dále jen „živnostenský zákon“)

Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích (dále jen „vyhláška č. 30/2001 Sb.“)

Vyhláška č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích (pozn. úč. od 1. 1. 2016)

Příručka je zpracována podle právního stavu účinného ke dni 12. ledna 2016

Příručku vydalo

Ministerstvo dopravy, Odbor pozemních komunikací

Č. j. 248/2015-120-STSP/1